

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

30 mei 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de hulpmiddelen voor gehandicapten

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over uiteenlopende initiatieven van OCMW's met betrekking tot de toepassing van de onderhoudsplicht

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het nieuwe jeugdrecht

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 30 mei 2002

VOORZITTER : Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.08 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de hulpmiddelen voor gehandicapten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Helsen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de hulpmiddelen voor gehandicapten.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, we hebben enkele weken geleden naar aanleiding van de begrotingsaanpassing in deze commissie uitvoerig gesproken over de hulpmiddelen voor personen met een handicap. Toen is gezegd dat we daarop nog zouden terugkomen. Gelet op onze drukke agenda tot aan het reces leek het me raadzaam om deze vraag alsnog nu in te dienen. Vooraf wil ik stellen dat dit systeem volgens mij goed is en de nodige kansen moet krijgen. De invoering van een nieuw systeem leidt natuurlijk altijd tot aanpassingsproblemen. Er is echter een discussie over de toekenning van hulpmiddelen ontstaan : hebben personen met een handicap wel de vrije keuze ?

De persoon met een handicap laat zich door een team van vier hulpverleners bijstaan om de hulpmiddelenkorf samen te stellen. Die korf blijft vier jaar geldig, en de kosten worden terugbetaald. Dat is een goede regeling. In de praktijk wenden de mensen zich echter tot de ziekenfondsen. Deze beschikken immers over de nodige experts. Veel mensen wenden zich echter tot de christelijke en socialistische ziekenfondsen en de experts daar probe-

ren de mensen te oriënteren naar de aanschaf van hulpmiddelen bij hun ziekenfonds. Ook sommige ziekenhuizen zouden patiënten doorverwijzen naar het met hen verbonden ziekenfonds. Het Onafhankelijk Ziekenfonds van zijn kant heeft helemaal geen teams van experts om adviezen te verlenen. We moeten erover waken dat de middelen aanwezig zijn in de thuiszorgwinkels van de ziekenfondsen, en nagaan of elders geen betere alternatieven voorhanden zijn.

Vindt u het aanvaardbaar, mevrouw de minister, dat de experts die personen met een handicap moeten begeleiden bij het samenstellen van de korf, proberen om de aankoop van hulpmiddelen af te leiden naar één leverancier, namelijk hun eigen ziekenfonds ? Het instrument van de hulpmiddelenkorf moet de persoon met een handicap toch meer vrijheid verschaffen, door hem een ruimere keuze aan hulpmiddelen aan te bieden en minder afhankelijk te maken van een kleine groep leveranciers ? Vreest u niet dat die doelstelling enigszins in gevaar komt ? U weet ook dat niet alle personen met een handicap even weerbaar zijn. Welke maatregelen wilt u treffen om de experts erop te wijzen dat hun taak erin bestaat te begeleiden, en niet de personen met een handicap ertoe te brengen bij bepaalde leveranciers aan te kopen ?

Als mijn informatie juist is, dan treden de ziekenfondsen niet alleen op als adviseurs maar ook als zorgverstrekkers. Ik denk niet dat dit een goede manier is om personen met een handicap te helpen.

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, als de informatie van de heer Helsen juist is, dan is dat een ernstige zaak. Het is niet de taak van de MDT's (multidisciplinaire teams) om de aanschaf

van Kessel

van hulpmiddelen te sturen naar een of meerdere leveranciers. De heer Helsen kaart het probleem van de autonomie aan. De minister wilde uitdrukkelijk de autonomie en de keuzevrijheid van de persoon met een handicap bewerkstelligen. De persoon met een handicap moet een hele weg afleggen om aan hulpmiddelen te geraken. De MDT's spelen daarin een cruciale rol. Het komt me voor dat de keuzemogelijkheden worden beperkt. De personen met een handicap moeten eerst naar het MDT. Als het MDT niet over voldoende kennis beschikt, moet men naar het KOC. Als het kennis- en ondersteuningscentrum onvoldoende kennis in huis heeft, kan de persoon met een handicap naar een team van experts stappen.

Na het MDT komt men terecht bij de Provinciale Evaluatiecommissie, de PEC. Nadien moet de provinciale ambtenaar bepalen in welke bijstandskorf de aanvraag moet worden gelegd. Naargelang de bijstandskorf wordt bepaald welk refertebedrag bij de middelen horen. Er moet een hele lange weg worden afgelegd. Ik heb de indruk dat die weg langer is dan vroeger het geval was. Dat is zeker zo nu provinciale ambtenaren worden ingeschakeld. De keuzes worden beperkt door de limieten die via de refertebedragen worden opgelegd, en zo komen de autonomie en de keuzevrijheid van personen met een handicap in het gedrang. We komen daar nog op terug. Toch wou ik onderstrepen dat de lange af te leggen weg misschien nog meer beperkend werkt dan de sturing door de MDT's.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Het Vlaams Fonds heeft altijd met die MDT's gewerkt. In Vlaanderen zijn er enkele honderden erkend. Een aantal MDT's functioneren binnen de ziekenfondsen. Ook de centra voor leerlingenbegeleiding, de centra voor ontwikkelingsstoornissen en de revalidatiecentra hebben erkende MDT's. Ze zijn bevoegd om dossiers op te maken die bij het Vlaams Fonds kunnen worden ingediend. De dossiers van de MDT's worden toegestuurd aan het PEC, waarna al dan niet de deur wordt opgezet voor een tussenkomst van het Vlaams Fonds. Tot vandaag zorgen de MDT's voor de samenstelling van het dossier dat kan leiden tot de toekenning van 'een nummer' bij het Vlaams Fonds. Er wordt daarin geen oordeel geveld over de hulpmiddelen op zich.

Vroeger kon een persoon met een handicap aan de onderste ledematen die was ingeschreven bij het Vlaams Fonds, hulpmiddel per hulpmiddel aanvragen. Het kon gaan om een looprek, een rolstoel of

de aanpassing van de woning. Toen moest men kiezen uit een nominatieve lijst van hulpmiddelen. Ook de prijs en het bestelnummer stonden daarop vermeld. Er was sprake van nogal wat misbruik, want de producent wiens product op de lijst stond, had een verzekerde afzet. Er was bijgevolg geen enkele incentive om prijsverlagingen door te voeren.

Zo was ook de keuzevrijheid van de personen met een handicap erg beperkt. Vorige week vertelde iemand me nog dat hij volgens zijn handicap een elektronische rolstoel zou moeten hebben. Die persoon heeft echter altijd aan sport gedaan, en heeft enorm ontwikkelde bovenarmen. Een sportrolstoel had voor hem volstaan, maar die wordt niet terugbetaald. Hij had enkel recht op een veel duurdere elektronische rolstoel. Het nieuwe systeem moet dat soort anomalieën uit de wereld helpen. In het nieuwe systeem speelt de concurrentie haar rol. De persoon met een handicap kan zelfs op de internationale markt en op de tweedehandsmarkt terecht. Die concurrentie speelt dus een rol en de keuzevrijheid wordt groter.

Het nieuwe systeem heeft de bedoeling die keuzevrijheid te vergroten. De persoon met een handicap zal niet meer voor elk hulpmiddel een apart dossier moeten indienen. Dat betekende immers een loodzware administratie. We hebben voor een systeem gekozen waarin de MDT's bevoegd zijn om voorstellen te doen voor de samenstelling van de korven van hulpmiddelen die voor vier jaar gelden voor personen met een bepaalde handicap. Zo moet een persoon met een handicap aan de onderste ledematen voor vier jaar zijn korf samenstellen, waarna hij vrij kan kiezen welk hulpmiddel hij aankoopt, binnen het refertebedrag.

Er zijn enkele honderden MDT's in Vlaanderen. Er is een grote nood aan het optrekken van de kwaliteit van die teams. Sommige teams werken zeer goed. Dat zijn meestal die teams die verschillende dossiers per jaar behandelen en dus een zekere knowhow hebben opgebouwd. Andere erkende teams behandelen echter nauwelijks twee tot drie dossiers per jaar. Men kan vragen stellen bij hun kwaliteit. Individuele materiële bijstand is een heel complex gebeuren, dat steeds complexer wordt met de evolutie van de technologie. Met betrekking daartoe hebben we besloten niet iedereen vanzelfsprekend de bevoegdheid te geven om de onderzoeken te doen en de korven samen te stellen. Het moet gaan over MDT's die zich ertoe willen verbinden zich daarin te specialiseren. Zij moeten ook afspraken maken met het kennis- en ondersteuningscentrum en met die experts willen samenwerken. 110 MDT's hebben de bijkomende er-

Vogels

kenning gekregen om ook het onderzoek te doen naar die heel ingewikkelde procedure van individuele materiële bijstand. Ze worden daarvoor vergoed. Het is inderdaad zo dat de meeste multidisciplinaire teams die binnen de ziekenfondsen werken die aanvraag hebben ingediend.

Mijnheer Helsen, ik weet niet of u me harde bewijzen kunt geven, maar het is momenteel te vroeg om te concluderen dat bepaalde MDT's de mensen bewust leiden naar bepaalde verstrekkers van hulpmiddelen. Het nieuwe besluit is nauwelijks een half jaar in voege. Blijkt die manipulatie er wel te zijn, dan moeten we daar inderdaad conclusies uit trekken en kunnen eventueel de erkenningen van die teams worden ingetrokken. Dat moet dan wel gebeuren op basis van harde gegevens. Bij het Vlaams Fonds zijn er totnogtoe geen officiële klachten van mensen met een handicap dat ze dwingend naar bepaalde verstrekkers van hulpmiddelen worden geleid.

Omwille van de grote ophef over dit nieuwe besluit is wel opdracht gegeven tot een permanente evaluatie ervan, binnen het Vlaams Fonds. Administratieve vereenvoudigingen moeten volgens mij mogelijk zijn. Het MDT kan experts inschakelen. Dat gebeurt enkel bij werkelijk complexe aanvragen, zoals mensen met een zeer complexe handicap die rolstoelen met allerlei attributen nodig hebben.

Voor 90 percent van de personen met een handicap is dat bijkomende advies van experts echter niet nodig. Normaal gezien zou, na de evaluatie van het MDT, het dossier snel naar de PEC moeten gaan en snel worden goedgekeurd door de provinciale administratie en het centrale bestuur. Men zegt me dat er wachtlijsten en aarzelingen bestaan bij bepaalde MDT's. Het Vlaams Fonds volgt dit op de voet, om die aarzelingen zo snel mogelijk recht te zetten. Als een MDT onzeker is over de interpretatie van het besluit, kan het bij het Vlaams Fonds uitleg krijgen. De wachttijd en -lijsten worden in het oog gehouden.

De bedoeling van het besluit was de onafhankelijkheid en de keuzevrijheid vergroten en de administratieve rompslomp verminderen. Uiteraard zal uit die eerste evaluatie moeten blijken of aan de initiële doelstellingen wordt beantwoord. Anders mist dit besluit zijn doel. Als er bewijzen zijn van wat de heer Helsen aanbrengt, zal ik maatregelen nemen. Zo is het perfect mogelijk dat de erkenning van de MDT's wordt ingetrokken door het Vlaams Fonds.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw heldere toelichting. Ik ben blij dat ik nog eens de hele uitleg heb gekregen over het systeem. Ik heb geen harde bewijzen om die bewering te staven, maar ik vind dat de mensen die deze evaluatie doen, op de hoogte moeten zijn.

Ik zeg niet dat we de ziekenfondsen moeten verbieden om met het eigen verkoopcentrum te werken. Voor de personen met een handicap moet het wel duidelijk zijn dat ze om het even waar terecht kunnen, dat ze dat ruime aanbod en die keuzevrijheid hebben. Dat is immers net het positieve aan dit systeem. Ook het verminderen van de administratie, door het feit dat er maar één aanvraag moet gebeuren, is schitterend. Er is ook de prijsvorming, maar misschien moet dat extra worden beklemtoond. Sommige geruchten wijzen immers op een andere evolutie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over uiteenlopende initiatieven van OCMW's met betrekking tot de toepassing van de onderhoudsplicht

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Helsen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over uiteenlopende initiatieven van OCMW's met betrekking tot de toepassing van de onderhoudsplicht.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, de jongste tijd wordt er opnieuw gedebatteerd over de onderhoudsplicht en de toepassing daarvan door de diverse OCMW's. Vorig jaar stelde ik daar een actuele vraag over. De feiten zijn nog steeds dezelfde. Enerzijds is in een aantal gemeenten de onderhoudsplicht afgeschaft en volgen er steeds meer dat voorbeeld. Anderzijds wordt die plicht in andere gemeenten dan weer heel strikt toegepast.

Helsen

Bepaalde OCMW's wijken af van de richtlijn. Het is natuurlijk altijd een moeilijke vraag in welk dossier dit wel kan en in welk dossier niet. Zo is er soms sprake van verstoorde relaties tussen ouders en kinderen. Ik ken zelf een voorbeeld van mensen die moeten betalen voor de plaatsing van hun ouders, terwijl ze nooit zijn opgevoed door die ouders. Met die billijkheidsredenen moet rekening worden gehouden. De wet laat dat ook toe. Andere OCMW's halveren dan weer de onderhoudsplicht. Eigenlijk wordt de wet al naargelang de gemeente heel verschillend toegepast. Ik weet wel dat men die onderhoudsplicht niet echt afschaft. Ze is immers wettelijk vastgelegd, maar men past ze niet meer toe. Dat is een al te gekke situatie.

Ik weet dat de basiswetgeving inzake OCMW's een federale aangelegenheid is. Vorig jaar zei u dat u eigenlijk geen standpunt kon innemen ten aanzien van die lokale besturen, maar dat u wel de conclusies van de VVSG (Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten) wou afwachten om dan eventueel een initiatief te nemen. De VVSG was vragende partij om samen met de besturen te streven naar een duidelijke en eenvormige toepassing van de wet, die zou gelden voor alle gemeenten en OCMW's. De VVSG heeft toen zelfs een tijdschema vooropgesteld. Als ik me niet vergis, moest dit klaar liggen tegen het einde van 2001. De VVSG zou de besturen oproepen om de regels op dezelfde wijze toe te passen. Dat zou u ondersteunen door middel van een omzendbrief.

We vrezen dat er een concurrentiestrijd komt tussen de besturen, en dat we afglijden naar een situatie waarbij een en ander afhankelijk is van de budgettaire mogelijkheden en de instellingen op het grondgebied van een gemeente. Het klinkt misschien wat sterk, maar er zou sprake zijn van winsten tussen de diverse gemeenten wanneer het gaat over de plaatsing van ouders. Dat kan zeker niet de bedoeling zijn.

Nu is het debat terzake ook federaal weer geopend. Mevrouw de minister, is er een initiatief van de VVSG? Heeft zij voorstellen voor een eenvormige regelgeving? Werd daar overleg over gepleegd? Welke kortetermijninitiatieven wilt u zelf nemen om de OCMW's te stimuleren een eenduidige koers te volgen? Ik denk aan een omzendbrief.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de vraagsteller. Het is in-

derdaad belangrijk dat we in Vlaanderen streven naar een eenvormige situatie en regelgeving in alle steden en gemeenten. De huidige situatie is inderdaad onaanvaardbaar. De regels moeten op dezelfde wijze worden toegepast, welke keuze men ook maakt. Vandaag leidt deze toepassing tot discriminatie. Waarom moet men bijvoorbeeld in Oostende als kind niet bijdragen en in Antwerpen wel? Voor veel mensen is dat onbegrijpelijk.

Bovendien heeft de bijdrage van de kinderen soms akelige gevolgen. In de praktijk geeft dat aanleiding tot problemen en discussies, en vaak zelfs tot moeilijkheden tussen de kinderen onderling. Dan heb ik het nog niet eens over de moeilijkheden tussen de kinderen en de schoonkinderen. Dat weet u ook wel, mevrouw de minister. Ik weet dat dit niet behoort tot uw bevoegdheid, maar het lijkt me heel belangrijk dat er voor de toekomst wordt gewerkt aan een uniforme regelgeving voor heel Vlaanderen.

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Ik sluit me hier heel graag bij aan. Het lijkt me interessant om te horen wat uw mening daarover is, en of u mogelijkheden hebt om terzake op te treden, bijvoorbeeld via een omzendbrief. Ik denk dat dit niet het geval is.

Mijnheer Helsen, ik voel me aangesproken omdat ik in de Senaat precies over deze zaak een wetsvoorstel heb ingediend. U hebt daar misschien iets over gelezen. Het zijn inderdaad vooral de socialisten die pleiten voor de afschaffing van de onderhoudsplicht. Voor CD&V lijkt dit in eerste instantie een nogal gemakkelijke oplossing. Bovendien zijn de gevolgen heel moeilijk te overzien. We hebben ook gepleit voor de invoering van een maximumbedrag per onderhoudsplichtige en voor een uniforme regeling bij de diverse OCMW's. Naar aanleiding van de actuele debatten over de afschaffing merkt men inderdaad dat er grote verschillen zijn tussen de OCMW's. We hebben gepleit voor het optrekken met 100.000 frank extra per kind van het basisbedrag voor een vrijstelling van 596.000 tot 1 miljoen frank. Ik denk dat er heel wat beweegt aan de basis. Er heerst heel wat verwarring. Maar de onderhoudsplicht is nog helemaal niet afgeschaft. Dit is weer een van die mooie beloftes. Als het al een belofte is: ik vind het zelfs niet zo'n goed idee. Er heerst in elk geval heel wat onduidelijkheid over. Ik ben benieuwd of u terzake enige bewegingsruimte hebt.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mevrouw de voorzitter, ik sluit me aan bij de woorden van de heer Helsen. Ik ben een tegenstander van het winkelen tussen verschillende gemeenten voor het plaatsen van ouders en grootouders. We moeten tot een eenvormige regelgeving komen. Ik wil terzake een idee opperen. Om dat winkelen te voorkomen, zouden verschillende gemeenten natuurlijk kunnen samenwerken in intercommunaal verband. Deze intercommunale samenwerking is mogelijk. Er zijn weliswaar maar enkele voorbeelden van in Vlaanderen, maar ze zijn er. Die samenwerking verloopt heel goed. Elke gemeente doet er wat nodig is. Daar bestaat dat winkelen niet.

Ik zal me niet uitspreken over het al dan niet afschaffen van deze plicht. Iemand zei dat men in Oostende niet moet bijdragen, en in Antwerpen wel. In Tienen moet dit ook. Dat gaat natuurlijk niet op. Ik ben er zeker van dat het feit dat de kinderen op sommige plaatsen wel en op andere geen bijdrage moet leveren, heel wat spanningen en ontevredenheid schept. Mevrouw de minister, we moeten doen wat mogelijk is. Ik zeg niet dat u dit alleen kunt. In dit leven kan één mens alleen, zelfs al is zij minister, dat alles niet. Het zijn alleen wijze mensen die dat zeggen en wijze ministers die dat toegeven. Onze opdracht in dit leven bestaat er trouwens in steeds meer samen te werken.

Misschien kunnen gemeenten en rusthuizen ertoe worden aangezet om tot een intercommunale samenwerking te komen. Dat kunt u misschien al proberen. Ze zijn natuurlijk niet verplicht om u te volgen, maar u kunt misschien de aanzet geven. In dit leven draait alles rond geld. Een financiële prikkel kan hen misschien hiertoe aanzetten. Ik sluit me dus volledig aan bij de voorgaande sprekers.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik voel me aangesproken door de woorden van de heer Moreau. Eén man of vrouw, zelfs al is zij minister, kan niet veel doen, zeker niet wat dit onderwerp betreft. Ik zit immers wat geprangd tussen de lokale autonomie enerzijds, die we allemaal hoog in het vaandel dragen, en de federale wetgeving anderzijds, waarin de onderhoudsplicht nog steeds niet is afschaft.

De heer Helsen komt terug op een interpellatie van een jaar geleden, die nog steeds even actueel is. Het gaat over de discriminatie die momenteel is ontstaan tussen diverse gemeenten, en over het al dan niet afschaffen van de onderhoudsplicht. Deze discriminatie bestond vroeger ook al. Het is altijd

al zo geweest dat men de onderhoudsplicht verschillend invulde. Nu wordt dat veel meer zichtbaar. Dat brengt steeds meer concurrentie teweeg tussen lokale besturen. Daarom hebben we, voortbouwend op de lokale autonomie, een jaar geleden een gesprek gevoerd met de VVSG. We hebben de VVSG gevraagd om zelf voorstellen te doen met betrekking tot een uniforme toepassing van de regelgeving in afwachting van een federale wetswijziging. Mocht de VVSG een unaniem voorstel doen, dan zou ik samen met minister Van Grembergen, die toezicht houdt op het OCMW, nagaan hoe we een en ander kunnen versterken door middel van een omzendbrief. Dit is natuurlijk relatief. Een dergelijke omzendbrief heeft immers niet echt een juridische basis. Die basis blijft immers federaal.

Intussen is het duidelijk dat het debat verder wordt gevoerd. Misschien gebeurt dat nog niet op de juiste plaats, namelijk het federale parlement. Binnen de VVSG komt men er ook niet uit. Het begint bijna een ethisch debat te worden over de vraag hoe we de solidariteit tussen de generaties willen organiseren. Persoonlijk ben ik steeds van mening geweest dat we in de eenentwintigste eeuw die solidariteit moeten organiseren via een collectief systeem. In Vlaanderen hebben we daarvoor de zorgverzekering. De zorgverzekering zal op termijn een solidariteit moeten realiseren tussen generaties en tussen meer- en minderbegoeden. De bijdrage moet zo worden, dat een opname in een rusthuis betaalbaar blijft. Ik weet dat we daar nog een eind vanaf zijn, maar dat is de weg die we zouden moeten volgen. Dat is mijn visie, waar u naar vroeg.

Een zorgverzekering die op termijn op een gedifferentieerde wijze kan worden uitgebreid moet op lange termijn – en hopelijk duurt dat niet te lang – een antwoord bieden op financiële tekorten bij de opname in een rusthuis, zodat er geen beroep meer moet worden gedaan op kinderen of kleinkinderen. Zoals sommige leden aangaven, gaat het hier soms over zeer pijnlijke familietoestanden, zoals kinderen die moeten betalen voor ouders die hen nooit hebben opgevoed. Soms is er sprake van spanningen binnen de familie. Ook is er hier sprake van een omgekeerde herverdeling. Wie weinig heeft en dus geen grote erfenis zal nalaten, moet dan ook nog eens een beroep doen op zijn kinderen voor die familiale solidariteit.

Ik meen dus dat dit collectief systeem zo snel mogelijk moet worden uitgebouwd, ter vervanging van de onderhoudsplicht zoals die nu bestaat. Dit vergt een debat op het federale niveau, dat bevoegd is voor deze wetgeving. Ik moet u helaas mededelen dat ik momenteel niet in de mogelijkheid ben om

Vogels

als Vlaams minister van Welzijn iets te doen aan de discriminatie tussen de diverse OCMW's en gemeenten. Ik hoop vooralsnog dat men binnen de VVSG een akkoord bereikt, maar het vooropgestelde tijdschema – eind 2001 – is in elk geval niet gehaald door de VVSG.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Voor alle duidelijkheid, ik ben ook niet voor de afschaffing van de onderhoudsplicht. Misschien kan de zorgverzekering een toekomstperspectief bieden om dat op te vangen. Daar heb ik momenteel weinig zicht op.

Ik vind dat de solidariteit een rol moet spelen. Dan komen we terecht bij het huidige systeem. De OCMW's hebben het al moeilijk omdat ze verdeeld zitten tussen het Vlaamse en het federale niveau. Ik vind dat we aan Vlaamse kant terzake een initiatief moeten nemen. We moeten op zijn minst de besturen oproepen om de onderhoudsplicht wel toe te passen. Als we een suggestie doen, dan zullen een aantal besturen daar misschien op terugvallen. Nu hebben ze die vrijheid. Die vrijheid zullen ze in de toekomst ook nog wel hebben, als er federaal niets wordt vastgelegd. Ik vind dat we de VVSG moeten oproepen om een voorstel uit te werken, dat we dan kunnen doorspelen aan de lokale besturen. Zij hebben dan de verantwoordelijkheid om daarmee te doen wat ze willen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het nieuwe jeugdrecht

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het nieuwe jeugdrecht.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, op 17 mei deelde de federale regering mee dat het kernkabinet een principiële akkoord had bereikt over het jeugdrecht en de modernisering van de

wet van 1965. Volgens de beschikbare gegevens – en ik lees hier het persbericht – zouden er drie wetsontwerpen worden ingediend in het parlement. 'De minister van Justitie benadrukte dat de regeringstop gekozen heeft voor een combinatie van bescherming en bestraffing. We houden het goede van de wet van 1965 over, maar we voegen er wat extra aan toe.'

Er zou een tweede wetsontwerp komen over het uit handen geven of – zoals men het nu wat zachter noemt – het verwijzen naar de correctionele rechtbank of het Hof van Assisen. Dan was er een derde wetsontwerp dat niet meteen thuishoort in de bespreking over de aanpak van jongeren die MOF's (als misdaad omschreven feiten) plegen. Het derde wetsontwerp wil volwassenen bestraffen die misbruik maken van minderjarigen om strafbare feiten te plegen.

Dit alles werd ons op 17 mei meegedeeld, na een nachtelijke vergadering. Prompt kwamen daar reacties op. De vraag rees wat nu precies de inhoud was. Na het debat van eergisteren in de commissie voor Justitie is de vraag naar de precieze bedoeling nog veel groter. We vernamen eergisteren immers dat wat wij hebben vernomen via de pers en het persbericht hetzelfde is als wat de federale meerderheid weet. Het zou gaan over wat losse punten. Onze partijgenoten in de Kamer stelden dat minister Verwilghen het eigen jeugdsanctierecht verloochent. In die korte gedachtewisseling op dinsdag heeft de minister ootmoedig toegegeven dat van het oorspronkelijke ontwerp niets meer overblijft. Om een van de commissieleden te citeren : 'Het is weg. Het is vervallen verklaard.' Er is sprake van een volledig nieuw voorontwerp, dat nog niet op papier staat, dat nog in een tekst moet worden gegoten. Er moet nog overleg plaatsvinden met de drie gemeenschappen. Om een lang verhaal kort te maken : volgens de minister van Justitie komt daar niets meer van tijdens deze zittingsperiode.

Toen in de commissie voor Justitie sommige leden het vroegere ontwerp als amendement indienden, om toch een debat te krijgen hierover, leidde dit, als klap op de vuurpijl, tot een staking van stemmen. Vier leden stemden voor de voortzetting van het debat nog tijdens deze zittingsperiode. Vier leden stemden tegen. Vier onthielden zich. De conclusie kon men lezen in een krantenkop : 'Kamer discussieert zelfs niet meer over jeugdcriminaliteit.' Het is dus niet meer voor deze zittingsperiode. Ik schreef vorige week nog in mijn vraag dat die modernisering, buiten het invoeren van wat meer rechtswaARBorgen voor minderjarigen, zich zou beperken tot het introduceren van herstelbemidde-

Merckx-Van Goey

ling, herstelrechterlijke maatregelen, dienstverlening ten bate van de gemeenschap en geldboetes, waarover tussen haakjes toch wat vragen kunnen worden gesteld. Ook dat komt niet meer ter sprake tijdens deze zittingsperiode.

Mevrouw de minister, ik heb nu het federale verhaal geschetst, maar dat is sterk verbonden met ons verhaal. Al heel deze zittingsperiode lang – en in navolging van de in dit parlement unaniem goedgekeurde motie van aanbeveling – vragen, bidden en smeken we u dat u zich zou bezighouden met de problematiek van de jongeren die een als misdrijf omschreven feit plegen. U zou daarin het voortouw moeten nemen. We stellen immers vast dat op het federale niveau alles vastloopt. Toen ik u daarover de vorige keer heb ondervraagd, hebt u uitdrukkelijk gezegd dat u akkoord gaat met het voorstel van federaal minister Verwilghen. U hebt daarover een positief advies uitgebracht. U had zich voorgenomen om dat voorstel te helpen uitvoeren. Vandaag is daarvan geen sprake meer. Eufemistisch uitgedrukt, wijkt het federale akkoord op een aantal essentiële punten af van het eerste ontwerp. Bent u over deze koerswijziging geraadpleegd? Wanneer is dat gebeurd? Is er nog verder overleg gepland? In de Kamer heeft de minister van Justitie het daarover dinsdag gehad. Zult u terzake een initiatief nemen?

Wat is uw mening over dat federaal politiek akkoord, over dat A4-tje? Het is alvast duidelijk dat de nieuwe regeling veel repressiever zal zijn dan de oorspronkelijke. Wat is de mening van de Vlaamse regering over dit belangrijke onderwerp? Wat wordt er met de modernisering van de jeugdbescherming bedoeld? Zal de federale overheid voor de opsluiting van jongeren nog een beroep doen op de Vlaamse Gemeenschap? De federaal minister van Justitie zegt uitdrukkelijk dat hij zal vragen om dat 'veelvuldig' te doen. Blijkbaar is in dat politiek akkoord bepaald dat de opvang enkel kan gebeuren in gesloten instellingen in Vlaanderen. Zijn daarover met u afspraken gemaakt?

Hetzelfde Belga-bericht van 17 mei heeft het ook over bijkomende strafinrichtingen voor jongeren. Komen die er? Dat is erg onduidelijk. Federaal minister Onkelinx verklaarde na de nachtelijke ministerraad dat die er komen. Er wordt verondersteld dat de gemeenschappen initiatieven zullen nemen. Is dat juist? Hoe wil het federale niveau de Vlaamse Gemeenschap betrekken bij zaken als onderwijs en hulpverlening voor deze minderjarigen? Als we

het verdrag over de kinderrechten willen respecteren, moeten we dat doen. We hebben geen wetten nodig om dat te doen: we hebben de elementaire plicht om in dat geval hulp te verlenen.

Het federaal akkoord heeft alles naar een volgende zittingsperiode verschoven. Wat betekent dat voor Everberg? Is en blijft Everberg een noodoplossing, op basis van een noodwet? Wordt Everberg op die manier dan toch de definitieve oplossing, zonder dat er veel visie aan voorafgaat? Everberg werd gezien als de aanzet tot een nieuw jeugdsanc-tierecht. Dat recht komt er duidelijk niet. Speelt Vlaanderen een rol in deze 'definitieve' oplossing, die neerkomt op het opsluiten van jongeren? Op 28 januari verklaarde u nog, mevrouw de minister, dat u tevreden was over het akkoord over het jeugdrecht. Er waren volgens u belangrijke verwezenlijkingen, zoals het feit dat het federale niveau versneld werk maakt van een nieuw jeugdrecht. Dat komt er echter niet.

Een belangrijke pijler van ons beleid ten aanzien van jongeren die een MOF hebben gepleegd, is weggefallen. Betekent dit dat we ons terugtrekken uit Everberg? Werken we mee aan een beleid dat zich beperkt tot het opsluiten van jongeren? Kent u de beweegredenen voor het afschieten van de voorstellen? We hebben nu al drie jaar tijd verloren. Men wil er zelfs niet meer over spreken. Dat is een heel spijtige zaak. Sommigen zeggen dat de voorgestelde gedrochten van oplossingen, zoals Everberg, noodzakelijk zijn. Velen wijzen met een beschuldigende vinger naar de gemeenschappen omdat er een gebrek is aan opvangplaatsen. Veel jeugdrechters zeggen dat Everberg niet nodig was geweest als er voldoende opvangcapaciteit zou zijn.

Ik ben dus ontgoocheld, en heb een plaatsvervangend schaamtegevoel over de manier waarop we in dit land dit probleem aanpakken. We zijn daar samen verantwoordelijk voor. Een vraag om uitleg is natuurlijk niet de goede aanleiding om hierover diepgaand van gedachten te wisselen. Dat is nochtans nodig. Vlaanderen mag niet aan de kant blijven staan. We mogen niet passief blijven toekijken hoe men ruziet en er uiteindelijk niets van terecht-brengt. Noch de federale, noch de Vlaamse overheid zijn blijkbaar in staat zo'n belangrijk probleem op te lossen. De minister moet initiatieven nemen en het parlement de kans geven zijn rol te spelen.

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit onderwerp komt geregeld aan bod. Dit dossier wordt op federaal niveau geblokkeerd. We kunnen dat niet op Vlaams niveau oplossen. De bestaande noodwet en de vigerende wetgeving van 1965 staan evenwel toe om met het federale niveau nieuwe samenwerkingsakkoorden af te sluiten om jongeren die een delict hebben gepleegd beter aan te pakken. Daaraan kunnen dan financiële afspraken worden gekoppeld. Het samenwerkingsakkoord over de gesloten instelling in Everberg is politiek gesproken een andere zaak. Gezien de politieke verhoudingen staat dat los van de uitbouw van het jeugdrecht.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw Merckx. Het jeugd-sanctierecht is een van de paradedepaardjes van federaal minister Verwilghen. Het is anderhalf jaar geleden triomfantelijk aangekondigd. Vandaag is het echter volledig afgevoerd. Als de berichten juist zijn, is dat geen prioriteit meer voor deze zittingsperiode. Op 17 mei is een federaal politiek akkoord afgesloten. We mogen zeggen dat het een zeer vaag akkoord is. Als het over concrete zaken gaat, is er duidelijk geen eensgezindheid. Mevrouw Merckx vraagt zich af of Vlaanderen inspraak heeft gehad. Ik ben erg benieuwd naar het standpunt van de Vlaamse regering terzake.

In het kader van de aanpak van jonge criminelen heb ik nog bijkomende vragen. Ongeveer twee weken geleden heeft de Brusselse minister-president een initiatief over speciale internaten aangekondigd. Volgens persberichten heeft minister Vogels verklaard dat ze daar geen voorstander van is. Volgende week gaat er op initiatief van de Brusselse minister-president een rondetafelgesprek door. Minister Verwilghen en de Vlaamse en de Franse Gemeenschap zijn uitgenodigd. Men wil er discussiëren over het voorstel om in Brussel zo'n internaat op te richten. Heeft de Vlaamse regering terzake een standpunt ingenomen ?

Verder vind ik dat we eens een grondige gedachtewisseling moeten organiseren over dit onderwerp. Misschien moeten we dat bespreken bij de regeling van de werkzaamheden.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Die gedachtewisseling over de Bijzondere Jeugdzorg in Vlaanderen zal in

elk geval plaatsvinden naar aanleiding van het ontwerp van decreet over het samenwerkingsakkoord over Everberg. Dat zal nog voor het reces in dit parlement moeten worden besproken.

Een aantal vragen die ik hier heb gehoord, moeten op het federale niveau stellen. Ik ben niet op de hoogte van alle intenties van de federale regering. Ik kan wel ons standpunt over het nieuwe jeugdrecht verduidelijken. Gesteund door het voltallige Vlaams Parlement hebben we altijd geopteerd voor een nieuw jeugdrecht dat de geest van de wet van 1965 zou behouden. Dat moeten we integreren in een ruimer geheel met enerzijds meer rechten, maar anderzijds ook meer verantwoordelijkheid en plichten voor jongeren.

De federale regering is – met betrekking tot de wetgeving inzake jeugdbescherming – verplicht om advies te vragen aan de gemeenschappen en gewesten. We hebben naar aanleiding van die vraag om advies gezegd dat het ontwerp-Verwilghen een besprekbare basis vormt, mits een aantal aanpassingen, onder meer met betrekking tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap in verband met herstelgerichte en alternatieve afhandeling.

Het standpunt van Wallonië was anders. Voor de Franse Gemeenschap betekende het voorstel van federaal minister Verwilghen geen basis tot een bespreking. De federale regering verkeerde dus in een patstelling die ze zelf moest oplossen. Ze is er uitgeraakt en heeft enkele weken geleden beslist om de elementen in het voorstel van federaal minister Verwilghen met betrekking tot grotere responsabilisering van jongeren en rechten voor jongeren, te weerhouden en deze onder te brengen in drie aparte wetsontwerpen.

Ten eerste is er de modernisering van de wet van 1965 waar duidelijk de alternatieve afhandeling en de herstelbemiddeling wordt ingeschreven. Dit is meteen een antwoord op de vraag van de Vlaamse Gemeenschap om die bevoegdheid integraal naar de gemeenschappen over te hevelen. In de wet zullen ook de rechten van jongeren beschreven worden evenals de maatregelen die de jeugdrechter kan nemen.

Ten tweede is er de aanpassing van de huidige wetgeving met betrekking tot de uithandengeving, waarover nog geen concrete teksten bestaan. Dit is erg belangrijk ten aanzien van kinder- en jongerenrechten, in het licht van het al dan niet repressieve karakter ervan. De wet op de uithandengeving geldt voor jongeren vanaf 16 jaar. Naar aanleiding van de beslissing van de federale regering is er een

Vogels

interministeriële conferentie geweest waar deze drie punten werden voorgelegd en duidelijk werd gesteld dat het niet de bedoeling kan zijn om de strafrechtelijke leeftijd in België tot 16 jaar te verlagen. De uithandengeving zoals ze nu bestaat in de wet van 1965 moet worden versoepeld en over de uitbreiding moet een parlementair debat worden gehouden met duidelijk respect voor de kinderrechten.

Ten derde is er de mogelijkheid tot het bestraffen van meerderjarigen die minderjarigen aanzetten tot het plegen van een strafbaar feit. Niemand heeft hier vragen bij, dit is een goede maatregel.

Er is op de interministeriële conferentie van veertien dagen geleden afgesproken, behoudens een aantal concrete voorstellen met betrekking tot de uitstroom uit de gesloten instellingen, dat de drie wetsontwerpen op korte termijn door de minister van Justitie zouden worden vertaald in voorontwerpen van wet die een eerste maal zouden worden voorgelegd eind juni op een nieuwe interministeriële conferentie. Zo worden de gemeenschappen onmiddellijk betrokken bij de eerste debatten over die ontwerpen.

Ik denk dat er een misverstand zit in de vragen van mevrouw Merckx. Het is niet zo dat met betrekking tot de uithandengeving de strafuitvoering zou gebeuren door de gemeenschappen. Het is wel degelijk de bedoeling dat zowel de voorlopige hechtenis als de strafuitvoering voor die zaken die uit handen worden gegeven, gebeuren door de federale overheid in daartoe bestemde voorzieningen of afdelingen van bestaande voorzieningen, met extra begeleiding voor onderwijs, cultuur enzovoort, waardoor de samenwerkingsakkoorden met de gemeenschappen zullen moeten worden versterkt. Dit loopt enigszins parallel met wat men nu in Everberg doet met de voorlopige hechtenis.

De aanpassing van de huidige wetgeving met betrekking tot de uithandengeving is een cruciaal stuk in deze drie beslissingen. Wat de wet van 1965 betreft is het voor de gemeenschappen duidelijk dat de bevoegdheden, waaronder zelfs herstelbemiddeling en alternatieve straffen, bij de gemeenschappen blijven. Wat betreft de uithandengeving zal de mate van verantwoordelijkheid van respectievelijk de federale en de Vlaamse overheid, afhangen van de definitie van dit begrip. De teksten worden tegen eind juni verwacht en op dat moment zal onmiddellijk het gesprek daarover met de gemeenschappen worden aangegaan.

De stemming die in de commissie voor Justitie heeft plaatsgehad, heb ik, na contact met de minister in die commissie, niet zo geïnterpreteerd als zou de commissie voor Justitie deze legislatuur niet meer discussiëren over het jeugdrecht. Het zou eigenaardig zijn dat op een moment dat de hele samenleving spreekt over het jeugdrecht, het parlement zou beslissen er niet meer over te spreken. In de interministeriële conferentie is trouwens duidelijk afgesproken dat de teksten zo snel mogelijk aan het parlement worden voorgelegd.

Ik ben benieuwd naar de teksten die eind deze maand zullen voorliggen op de interministeriële conferentie. Een eventueel veranderde houding van de federale regering om die wijzigingen niet meer aan het parlement voor te leggen, zijn wat mij betreft niet geofficialiseerd. Dit is de huidige stand van zaken.

De afspraken in verband met Everberg komen niet in het gedrang. Everberg moet worden geïntegreerd in een eventueel nieuwe regelgeving. Voorlopig blijft Everberg voortwerken in de richting die ik altijd heb verdedigd en waar het Vlaams Parlement het mee eens was. Dat betekent dat Everberg dient voor de voorlopige hechtenis van jongeren met dien verstande dat er een nauwe samenwerking is met de gemeenschappen. Op dit moment is er plaats voor vijf jongeren en tegen uiterlijk 20 juli zal er worden uitgebreid met twintig plaatsen voor de Vlaamse Gemeenschap. De jongeren worden begeleid, georiënteerd en geobserveerd door de ambtenaren die door de gemeenschap zijn afgevaardigd met het oog op de juiste maatregelen die de jeugdrechter daarna in het kader van de wet van 1965 moet nemen. Het zou een beetje gek zijn nu te zeggen dat Vlaanderen met Everberg niets meer te maken heeft. Integendeel, wij moeten de volledige verantwoordelijkheid opnemen voor de minderjarigen die er zitten. We hebben er alle belang bij dat de jeugdrechter de juiste maatregel uitspreekt, die wij achteraf in volle bevoegdheid moeten uitvoeren.

Mevrouw Merckx, wat er speelt in het hoofd van de minister van Justitie, kan ik u niet vertellen.

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Stel dat er niets verandert, kan de gemeenschap dan toch verder met de huidige wetgeving ?

Minister Mieke Vogels : Uiteraard kan dat, maar we gaan ervan uit dat de wetgeving zal veranderen.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik vroeg u naar het standpunt dat volgende week zal worden ingenomen.

Minister Mieke Vogels : We hebben daar vorige week uitgebreid over gedebatteerd naar aanleiding van een vraag van de heer Gatz. De Vlaamse Gemeenschap is duidelijk voorstander van instellingen van categorie 1bis, wat u ook internaten kunt noemen. Eigenlijk heeft de minister-president van het Waals Gewest onze voorstellen gekopieerd. We hebben internaten in samenwerking met Antwerpen, De Overstap, en met Anderlecht in het Brussels Gewest, Boy-Kot. *(Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen)*

Dat is wel degelijk hetzelfde. Gisteren heb ik nog gesproken met burgemeester Thielemans van Brussel, die bereid is om in Brussel een gebouw ter beschikking te stellen en voor de Nederlandstalige jongeren gebruik te maken van onze omkadering voor de bijzondere jeugdzorg. Dat is precies wat we willen doen.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, u sprak over de interministeriële conferentie van veertien dagen geleden. Was dat dan voor de vergadering van het kernkabinet ?

Minister Mieke Vogels : Dat was na het kernkabinet.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Dus vóór dit politiek akkoord bent u niet geconsulteerd ?

Minister Mieke Vogels : Toch wel, we hebben ons op basis van de adviesplicht van de federale regering uitgesproken over het voorstel van minister Verwilghen. We gaven een positief advies, met dien verstande dat er aanpassingen moesten gebeuren. De Franse Gemeenschap heeft daarentegen gezegd dat dit geen basis was voor een bespreking. De bal lag dus weer bij de federale overheid, die de knoop moest ontwarren. Dat heeft ze ook gedaan. Ze heeft haar verantwoordelijkheid genomen, en haar nieuwe voorstellen nadien toegelicht in een interministeriële conferentie.

We hebben toen een aantal voor Vlaanderen belangrijke garanties gekregen. Over de speerpunt, de uithandengeving, is ons beloofd dat we er van bij de opmaak van de eerste teksten nauw bij zullen worden betrokken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, ik zal, op uw suggestie, nu niet verder in-

gaan op Everberg. Ik neem echter akte van uw mededeling dat Everberg nu past in de filosofie die ook in Vlaanderen door het parlement unaniem zou worden verdedigd. U hoeft onze fractie daar niet bij te rekenen, althans niet als Everberg niet ook past in een algemene coherente visie op een nieuw jeugdsanctierecht. Vermits dat er niet komt, hoeft u niet te zeggen dat het ook in onze filosofie past. We kunnen dat naar aanleiding van het ontwerp van samenwerkingsakkoord nog wel bespreken.

De uithandengeving was een essentieel punt om op federaal vlak toch nog enige inspraak te hebben. U zegt dat we er van in het begin bij zullen worden betrokken, en dat het federaal parlement er nog een debat over zal voeren. De intenties die de minister van Justitie eergisteren heeft geuit, zijn nochtans heel duidelijk. Wat daarmee wordt beoogd, staat haaks op het vrijwaren van de zorg en de hulpverlening voor jongeren. Zelfs al wordt er in een interministeriële conferentie gezegd dat het niet de bedoeling is de leeftijd voor strafrechtelijke meerderjarigheid in feite te verlagen, het zal er wel heel snel naar evolueren. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de federale meerderheid. Ik betreur het dat u dat minimaliseert. Ik had gehoopt dat u op die interministeriële conferentie ten minste de handschoen zou opnemen en dat u effectief werk zou maken van een correcte invulling van een mogelijk nieuw jeugdsanctierecht. Vermits het ontwerp van minister Verwilghen niet meer de basis van de bespreking vormt, hebben we sterke twijfels over de formulering van eventuele bijkomende rechtswaarborgen voor jongeren en over een specifieke aanpak die jongeren letterlijk en figuurlijk verdienen.

U zegt dat ook alternatieve maatregelen nu een kans maken. Jongeren zullen echter steeds meer geconfronteerd worden met een gelijkschakelijking met volwassenen. Daarmee blijven we schromelijk in gebreke ten aanzien van het recht op een faire behandeling van jongeren, en hun recht op hulpverlening. Er wordt hen een rad voor de ogen gedraaid, zeker als er binnen de kortst mogelijke tijd over moet worden beslist.

Ik hoop dat u gelijk hebt dat de teksten er in juni zullen zijn, maar ik twijfel er sterk aan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.20 uur.*